

Prezydent Miasta Stargard

Urząd Miejski, ul. Hetmana Stefana Czarnieckiego 17, 73-110 Stargard
tel. +48 91 578 48 81, fax +48 91 578 48 89
e-mail: urząd@um.stargard.pl

Stargard, 01.03.2021 r.

**Pani
Monika Kleliszak
Radna Rady Miejskiej
w Stargardzie**

Nasz Znak: SK.0003.2.2022.1

W odpowiedzi na interpelację znak: ERM.0003.3.2022.2 uprzejmie informuję, że od lat podejmujemy działania mające na celu ochronę dziedzictwa kulturowego. Jest to obowiązek wynikający z przepisów prawa, ale przede wszystkim głębokie poczucie odpowiedzialności za substancję zabytkową Stargardu.

Szeroki kontekst ochrony zabytków i opieki nad zabytkami zawarty jest w dokumentach strategicznych Miasta, między innymi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, Miejsowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego, Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami, Gminnej Ewidencji Zabytków, Gminnym Programie Rewitalizacji.

Dbamy o to, aby zapewnić ciągłość należytego zabezpieczenia i utrzymania zabytków kultury i sztuki oraz terenów znajdujących się w strefie ochrony konserwatorskiej, wiedząc że te elementy krajobrazu kulturowego to czynnik ściśle zintegrowany z rozwojem społeczno-gospodarczym naszego Miasta. Otaczamy je szczególną uwagą i opieką, bo na poziomie lokalnym to właśnie dziedzictwo kulturowe sprzyja integracji mieszkańców i wzmacnianiu spójności lokalnej społeczności. Nie zapominamy także o edukacji mieszkańców, ponieważ tylko pełna świadomość społeczna w tym obszarze gwarantuje właściwe postawy, zachowania

i poglądy.

W ciągu ostatnich lat dzięki zaangażowaniu znacznych środków finansowych z budżetu Miasta, udało nam się zrealizować prace remontowo-konserwatorskie wielu cennych obiektów zabytkowych, a także przestrzeni miejskich zlokalizowanych w strefie „A” ochrony konserwatorskiej. Do najważniejszych z nich należą: przebudowa płyty Rynku Staromiejskiego, zagospodarowanie Skweru Ojca św. Jana Pawła II oraz fragmentu Parku Bolesława Chrobrego w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej szlaku Stargard-Klejnot Pomorza, zagospodarowanie terenów przyległych do rzeki Iny, rewitalizacja parków Bolesława Chrobrego, Jagiellońskiego, Popiela, przebudowa, remont i rozbudowa Bastei – gdzie znajduje się siedziba muzeum, remont murów obronnych przy ul. Strażniczej,

Sukienniczej oraz przy Bramie Wałowej, przebudowa i remont Młodzieżowego Domu Kultury, rewitalizacja Ratusza Miejskiego, kapitalny remont Bramy Portowej z fragmentem muru obronnego, renowacja Bramy Wałowej – jest ona siedzibą Stowarzyszenia Miłośników Sztuk Plastycznych BRAMA, rewitalizacja kamienicy przy ul. Chrobrego i nadanie jej nowej funkcji - siedziba Stargardzkiego Centrum Nauki, interwencyjne prace zabezpieczające przy murach obronnych.

Należy podkreślić, że działania przy zabytkach wymagają znacznych nakładów finansowych, czego sam budżet nie jest w stanie udźwignąć. Dlatego też od wielu lat szukamy wszelkich dostępnych źródeł wsparcia finansowego planowanych przez nas działań w obszarze ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Aplikujemy przede wszystkim w programach Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, czy też w programach unijnych, aby móc zabezpieczyć i odrestaurować obiekty zabytkowe, ale też nadać im nowe funkcje i „otworzyć” dla mieszkańców i turystów. Niestety wielokrotnie, mimo pozytywnie ocenionych wniosków, nie udaje nam się otrzymać niezbędnego środków. Mimo wszystko nie poddajemy się i nadal występujemy z wnioskami aplikacyjnymi, licząc że stargardzkie zabytki uznane za Pomnik Historii będą tak samo ważne dla podmiotów przyznających dofinansowanie, jak dla władz samorządowych i mieszkańców Miasta.

Nie można nie wspomnieć, że dzięki dotacjom z budżetu Miasta swój blask odzyskały także stargardzkie obiekty sakralne – kościół św. Jana, Cerkiew Prawosławna św. App. Piotra i Pawła, kościół pw. Ducha Świętego, kościół pw. św. Krzyża. Obecnie trwa także wspierany znacznymi środkami z budżetu Miasta „remont stulecia” Kolegiaty Najświętszej Marii Panny Królowej Świata, która wraz z murami obronnymi, basztami i bramami uznana została przez Prezydent RP za Pomnik Historii (od 2014 roku do 2020 roku miasto przekazało na prace remontowe w Kolegiacie dotacje w łącznej wysokości 2.960.929,21 zł, w 2021 roku przekazano dotacje w wysokości 1.000.000 zł).

Ponadto, żeby jak najlepiej zabezpieczyć substancję zabytkową, corocznie będziemy przeznaczać co najmniej 100.000 zł na bieżące prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Podpisane zostało porozumienie ze stargardzkim Muzeum Archeologiczno-Historycznym, które zadania te obecnie realizuje. Wykorzystanie potencjału kadrowego Muzeum wspartego specjalistami z Urzędu Miejskiego i spółek miejskich daje gwarancję zaplanowania i realizacji niezbędnych badań, działań naprawczych i zabezpieczających, opracowania specjalistycznych planów i programów, a także szeroko pojętej edukacji w zakresie dziedzictwa kulturowego Stargardu.

Nie zapominamy także o kwestiach zadbania o właściwy stan otoczenia zabytków. Dlatego też w ramach kampanii #ekostargard odbył się właśnie **#ekoStargardchallenge**,

w ramach którego grupy mieszkańców, radnych miejskich sprzątały wybrane miejsca na terenie Stargardu. Ja także wraz Panią Prezydent Ewą Sową miałem przyjemność uczestniczyć w tym ważnym przedsięwzięciu. Zorganizowaliśmy również konkurs, którego celem było zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów ekologicznych w ich najbliższym otoczeniu oraz konieczności dbałości o otaczające środowisko i rozbudzenie odpowiedzialności za przestrzeń wspólną. Konkurs polegał na przygotowaniu krótkiego, złożonego z kilku słów lub jednozdaniowego hasła/sloganu promującego zachowania proekologiczne, nakierowane na dbanie o wspólne otoczenie, w szczególności kwestie przeciwdziałania jego zaśmiecaniu np. „Miejmy klasę, posprzątajmy po sobie”. Zależało nam na tym, aby hasła były oryginalne, humorystyczne i satyryczne, traktujące temat z przymrużeniem oka, zatrzymujące czytającego i skłaniające do refleksji. Wkrótce wybrane hasła zostaną umieszczone na tabliczkach w przestrzeni miejskiej, w tym także przy obiektach zabytkowych. Liczymy na to, że wykorzystując taki właśnie rodzaj komunikatu dotrzemy do różnych grup docelowych – dzieci, młodzieży i dorosłych. Nie nakazem i straszeniem, który najczęściej wzbudza opór i bunt, szczególnie u młodych ludzi, a lżejszym humorystycznym tekstem opatrzonym właściwie dobraną grafiką (wykonaną przez stargardzianina Daniela Januchowskiego) uda nam się wpłynąć na użytkowników przestrzeni rekreacyjnej Stargardu i w efekcie problem zaśmiecania terenów miejskich zostanie ograniczony do minimum. Akcją udało nam się zainteresować firmę Bridgestone, która finansowała wykonanie tabliczek. Wkrótce zafunkcjonują one w przestrzeni parków.

Mając na uwadze powyższe informuję, że nadal będziemy kontynuowali i realizowali nasze działania mające na celu zabezpieczenie stanu murów obronnych, bram i baszt oraz innych zabytków w zakresie, w jakim pozwoli na to budżet. Będziemy także wykorzystywali wszelkie możliwości, aby pozyskać niezbędne zewnętrzne wsparcie finansowe składanych projektów i wtedy dziedzictwo kulturowe Miasta w całości odzyska swój blask.

W załączeniu przedkładam wykaz złożonych wniosków, na które Gmina Miasto pozyskała dofinansowanie, tych na które nie otrzymaliśmy dofinansowania oraz informację dotyczącą realizacji przez MAH porozumienia. Dla przedstawienia zakresu naszych starań przyjęta jest dłuższa perspektywa czasowa.

Z poważaniem

Rafał Zając

Prezydent Miasta Stargard

Wykaz wniosków Gminy Miasta Stargard, które otrzymały dofinansowanie

program	działanie	beneficjent	tytuł projektu	budżet projektu	kwota dofinansowania
RPO WZ 2007-2013		GM Stargard	Zagospodarowanie Skweru Ojca Świętego Jana Pawła II oraz fragmentu Parku Bolesława Chrobrego w Stargardzie szczecińskim w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej szlaku Stargard - Klejnot Pomorza	1 455 666,85	727 833,42
RPO WZ 2007-2013	6.2.2	GM Stargard	Remont murów obronnych przyległych do Bramy Wałowej w Stargardzie szczecińskim (Etap II)	503 306,17	377 479,62
RPO WZ 2007-2013	6.1.1 Infrastruktura turystyki na obszarze metropolitalnym	GM Stargard	Przebudowa płyty Rynku Staromiejskiego w Stargardzie Szczecińskim w celu podniesienia atrakcyjności turystycznej Szlaku Klejnot Pomorza	3 297 726,00	1 648 863,00
		GM Stargard	Stargard Klejnot Pomorza - renowacja historycznej zabudowy miasta - Remont murów obronnych przy ulicy Strażniczej i Sukienniczej w Stargardzie Szczecińskim stanowiących Pomnik Historii	1 425 670,65	1 066 254,86
RPO WZ 2007-2013	6.2.1 Rozwój infrastruktury kulturalnej na obszarze metropolitalnym	GM Stargard	Przebudowa i remont Młodzieżowego Domu Kultury im. Mariusza Zaruskiego wraz z częściową zmianą zagospodarowania	5 924 450,43	4 331 166,63
Interreg IVA		GM Stargard	Bramy, które łączą - renowacja Bramy Wałowej w Stargardzie Szczecińskim oraz odbudowa Bramy Młyńskiej w Bernau	794 573,95	493 647,22
Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Ochrona zabytków	MAH	Archeologia Stargardu. Badania zachodniej części kwartału V	100 100,00	60 000,00
Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013	6.6.1 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na obszarze metropolitalnym	GM Stargard	Stargard Klejnot Pomorza - rewitalizacja Retusza Miejskiego w Stargardzie Szczecińskim	3 377 620,00	1 688 810,00
RPO WZ	6.2.2 Zachowanie dziedzictwa kulturowego na obszarze metropolitalnym	GM Stargard	Stargard Klejnot Pomorza – renowacja historycznej zabudowy miasta – Remont murów obronnych przy ulicy Strażniczej i Sukienniczej w Stargardzie Szczecińskim stanowiących Pomnik Historii	1 750 000,00	1 312 500,00
Interreg IVA		GM Stargard	Dwa miejsca z historią - przebudowa, remont i rozbudowa obiektu Bastei w Stargardzie szczecińskim oraz tworzenie funkcji muzealnych w Klasztorze Franciszkanów (840 m2) w Neubrandenburgu oraz Bastei (360 m2) w Stargardzie szczecińskim	2 485 000,76	2 112 250,64
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program „Dziedzictwo kulturowe”, priorytet „Ochrona zabytków archeologicznych”	MAH	Archeologia Stargardu tom II. Badania na obszarze dawnego Kościoła Augustiańskiego	111 365,00	55 000,00
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program „Rozwój infrastruktury kultury”, priorytet „Infrastruktura kultury”	MAH	Przystosowanie pomieszczeń gospodarczych budynku szkoły gimnazjalnej na magazyn muzealny zabytków archeologicznych. Cz. 2	334 900,00	250 000,00
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program Rozwój infrastruktury kultury – Infrastruktura kultury	MAH	Przystosowanie pomieszczeń gospodarczych budynku szkoły gimnazjalnej na magazyn muzealny zabytków archeologicznych. Część 3	241 157,60	180 000,00
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program Dziedzictwo Kulturowe – Ochrona zabytków Archeologicznych	MAH	Archeologia Stargardu	292 945,00	45 000,00
MKIDN	Progra Rozwoju infrastruktury kultury	MAH	Przgotowanie pomieszczeń gospodarczych budynku szkoły gimnazjalnej na magazyn muzealny zabytków archeologicznych	651 950,00	100 000,00
Pomerania	FMP	MAH	Muzeum bez granic. Nowe formy edukacyjne dla młodzieży polskiej i niemieckiej w Bastei	95 368,50	81 063,23
RPO WZ 2007-2013	6.2.1 Rozwój infrastruktury kulturalnej na obszarze metropolitalnym	GM Stargard	Przebudowa i remont Młodzieżowego Domu Kultury im. Mariusza Zaruskiego wraz z częściową zmianą zagospodarowania w Stargardzie szczecińskim	5 000 000,00	3 750 000,00
MKIDN	Rozwój infrastruktury kultury	MAH	Przystosowanie pomieszczeń gospodarczych budynku szkoły gimnazjalnej na magazyn muzealny zabytków archeologicznych. Cz. 2	334 900,00	250 000,00
MKIDN	Ochrona zabytków archeologicznych	MAH	Monograficzne opracowanie dwóch cmentarzy kuhanowych w późnej epoki brązu w Dolicach na Pomorzu Zachodnim	55 685,00	46 700,00
MKIDN	Ochrona zabytków archeologicznych	MAH	Archeologia Stargardu t.2 Badania na obszarze dawnego kościoła augustiańskiego	292 945,00	100 000,00
MKIDN	Ochrona zabytków archeologicznych	MAH	Archeologia Stargardu t.3. Badania archeologiczne Rynku Staromiejskiego	161 735,00	103 000,00
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program Ochrona Zabytków Archeologicznych	MAH	Monograficzne opracowanie cmentarzyska wczesnośredniowiecznego i nowożytnego w Pniu na ziemi chełmińskiej	31 500,00	25 000,00
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program Rozwój infrastruktury kultury – Infrastruktura kultury	MAH	Przystosowanie pomieszczeń gospodarczych budynku szkoły gimnazjalnej na magazyn muzealny zabytków archeologicznych	455 300,00	110 000,00
RPO WZ 2014-2020	2.6 Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	GM Stargard	„MODERNIZACJA ENERGETYCZNA OBIEKTÓW EDUKACYJNYCH - Szkoły Podstawowej nr 3 w Stargardzie poprzez docieplenie przybudówki szkoły oraz termomodernizację dachu na głównym budynku, wymianę instalacji elektrycznej i oświetleniowej oraz wymianę instalacji centralnego ogrzewania i Przedzszkoła Miejskiego nr 6 w Stargardzie poprzez termomodernizację budynku wraz z modernizacją oświetlenia i instalacji elektrycznej”	4 198 812,13	3 568 990,22
WFOŚiGW	pomoc finansowa na zadanie z zakresu edukacji ekologicznej i ochrony przyrody na 2017 r.	GM Stargard / ZUK	Rewitalizacja parku podworskiego przy ul. Lotników w Stargardzie	315 933,00	150 000,00
UMWZ	Pomoc finansowa dla jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa zachodniopomorskiego z przeznaczeniem na poprawę i modernizację infrastruktury sportowej w 2018 r.	GM Stargard	Zagospodarowanie terenu w Parku Panorama w celu poprawy stanu zdrowia i sprawności fizycznej mieszkańców Stargardu	51 899,89	19 700,00
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program Infrastruktura kultury	MAH	Przystosowanie pomieszczeń na magazyn archeologiczny – etap V	167 500,00	100 000,00
RPO WZ 2014-2020	9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	Stargardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. GM Stargard - partner SCK - partner	Rewitalizacja budynku przy ul. Bolesława Chrobrego 21 w Stargardzie - Stargardzkie Centrum Nauki	7 797 792,66	4 000 000,00

EURO

EURO

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program Ochrona zabytków archeologicznych 2019	Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie	Archeologia Stargardu t. 4 Wojna trzydziestoletnia: pożar mięsa w dniu 7 października 1635 r.	85 496,00	45 500,00
Fundusz Dróg Samorządowych	rok 2019	GM Stargard	Przebudowa ulicy Bolesława Krzywoustego w Stargardzie	5 041 718,83	1 845 282,22
UMWZ	Ochrona zabytków 2019	GM Stargard	Renowacja altany wraz z częściowym odwróceniem zabytkowego układu komunikacyjnego w Parku Podworskim w Stargardzie	60 404,28	20 000,00
MKIDN		Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie	Wniosek pn. „Adaptacja pomieszczeń gospodarczych budynku szkolnego na magazyn zabytków archeologicznych MAH w Stargardzie. Cz. 6”	232 922,93	140 000,00
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program Ochrona zabytków archeologicznych 2019	Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie	Archeologia Stargardu t. 5 Badanie kwartalu IX: Najstarsze ślady osadnictwa	229 353,00	130 000,00
RPO WZ 2014-2020	9.3 Wspieranie rewitalizacji w sferze fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	GM Stargard Książnica Stargardzka (partner)	Książnica Stargardzka - biblioteka zaangażowana społecznie	8 671 816,55	3 999 999,97
MKIDN	Program Infrastruktura kultury	Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie	Adaptacja pomieszczeń gospodarczych budynku szkolnego na magazyn muzealny zabytków archeologicznych. Cz. 7	270 000,00	200 000,00

Wykaz złożonych wniosków, które nie otrzymały dofinansowania

program	działanie/data	beneficjent	Rejestr zabytków/GEZ/WE Z	tytuł projektu	budżet projektu	kwota dofinansowania	
MKiDN - Ochrona Zabytków	rok 2019	GM Stargard	Rejestr zabytków	Remont murów obronnych przy ul. Klasztornej celem zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego	2 930 783,45	2 848 527,90	
MKiDN - Ochrona Zabytków	rok 2019	GM Stargard	Rejestr zabytków	Baszta Morze Czerwone - remont obiektu stanowiącego Pomnik Historii wraz z dostosowaniem do funkcji użytkowej	1 981 944,15	1 849 757,31	
MKiDN - Program Promesa	rok 2019	GM Stargard	Rejestr zabytków	Książnica Stargardzka - biblioteka zaangażowana społecznie	6 153 846,15	1 723 076,94	
MF EOG 2014-2021	Program KULTURA Działanie 1 "Poprawa zarządzania dziedzictwem kulturowym"	MAH w Stargardzie	Rejestr zabytków	Poprawa zarządzania dziedzictwem kulturowym poprzez modernizację Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie	18 566 204,30	12 868 298,32	
Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	Fundusz Przeciwdziałania COVID-19	GM Stargard	Rejestr zabytków	Przebudowa Amfiteatru Miejskiego w Parku Chrobrego w Stargardzie wraz z zagospodarowaniem najbliższej przestrzeni wokół obiektu	15 000 000,00	15 000 000,00	
EOG	Termomodernizacja obiektów szkolnych	GM Stargard	GEZ	Poprawa efektywności energetycznej w budynku Szkoły Podstawowej nr 3 im. Kornela Makuszyńskiego z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego w Stargardzie	4 655 437,63	3 258 806,32	wniosek w trakcie oceny
MKiDN	OCHRONA ZABYTEKÓW	GM Stargard	Rejestr zabytków	Remont i odbudowa murów obronnych przy ul. Klasztornej w Stargardzie (XIII w.) celem zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego	3 248 184,44	3 156 228,93	
MKiDN	Promesa dla kultury 2021	GM Stargard	Rejestr zabytków	Książnica Stargardzka – biblioteka zaangażowana społecznie	5 566 281,11	1 556 201,12	
Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	Fundusz Przeciwdziałania COVID-19	GM Stargard	Rejestr zabytków	Przebudowa Amfiteatru Miejskiego w Parku Chrobrego w Stargardzie wraz z zagospodarowaniem najbliższej przestrzeni wokół obiektu	15 000 000,00	8 000 000,00	
UMWZ	prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków położonym na obszarze województwa zachodniopomorskiego	GM Stargard	WEZ	Renowacja zabytkowego muru w Parku Podworskim w Stargardzie	172 200,00	70 000,00	wniosek w trakcie oceny
RFIL	Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla gmin z przeznaczeniem na inwestycje realizowane w miejscowościach, w których funkcjonowały zlikwidowane państwowe przedsiębiorstwa gospodarki rolnej	GM Stargard	WEZ	Rewitalizacja Parku Podworskiego Stargard - Kluczewo	600 000,00	300 000,00	
Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Wyrównywanie różnic między regionami III - obszar B	GM Stargard		Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych toalety w budynku Urzędu Miejskiego w Stargardzie, Ratusz, Rynek Staromiejski 1	49 057,04	13 959,32	

Narodowego Instytutu Dziedzictwa	Ochrona zabytków archeologicznych	MAH w Stargardzie		Archeologia Stargardu t.6.1. Badania północno-wschodniej części kwartału XXVIII. Późne średniowiecze	243 391,70	194 391,70	wniosek w trakcie oceny
Narodowego Instytutu Dziedzictwa	Infrastruktura Kultury	MAH w Stargardzie		Zakup wyposażenia (sprzętu specjalistycznego) do pracowni w magazynie archeologicznym	252 148,00	201 148,00	wniosek w trakcie oceny
Programu NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022	Programu NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022	MAH w Stargardzie		Stargard – moja mała ojczyzna kiedyś, teraz, zawsze. Quest śladami historii	17 077,48	13 577,48	

Sprawozdanie z realizacji umowy o dotację celową:

Na podstawie porozumienia nr SK.414.5.2021.1 z dn. 08 lipca 2021 r. w sprawie realizacji niektórych zadań dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz opieki nad miejscami pamięci i pomnikami, w dn. 21 lipca 2021 r. zawarto między Gminą Miastem Stargard a Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Stargardzie umowę na dotację celową.

Dzięki dotacji zrealizowano w 2021 roku następujące działania:

1. Miejski mur obronny przy ul. Klasztornej

Z uwagi na katastrofalny stan części zawalonego muru konieczna była jego rozbiórka. Oryginalny materiał zabezpieczono w celu jego wykorzystania przy odbudowie muru. Przeprowadzono wycinki samosiewów a teren uporządkowano.

2. Brama Pyrzycka

Przeprowadzono roboty polegające na remoncie rynien, służących do odprowadzania wody z opadów atmosferycznych z dachu bramy.

3. Baszta Morze Czerwone

Przeprowadzono roboty polegające na remoncie schodów zewnętrznych baszty. W tym: remont schodów stalowych, remont schodów betonowych, uzupełnienie tynków zewnętrznych. Stan techniczny był zły, zagrażający bezpiecznemu korzystaniu. To umożliwiło kolejne działanie: zabezpieczenie przed ptakami otworów strzelniczych i wejściowych na tarasy baszty; oczyszczenie pomieszczeń i schodów wewnętrznych oraz tarasów; udrożnienie rur odwadniających tarasy.

4. Krzyż pojednania (dawniej krzyż pokutny)

Przeprowadzono roboty związane z zagospodarowaniem otoczenia krzyża pojednania. W celu poprawy stanu konserwatorskiego krzyża zdjęto warstwę darni na głębokość 30 cm, na szerokości 150 cm wokół krzyża. Miejsce wypełniono

piaskiem suchym. Powierzchnię wykończono kamykami. Uporządkowano otoczenie krzyża. Naprawiono i przeniesiono we wskazane miejsce drogowy znak ze wskazaniem lokalizacji krzyża.

Opracowano treść tablicy informacyjnej o krzyżu w trzech wersjach językowych, dobrano ikonografię. Dwustronna tablica została wykonana. W 2022 r. zostanie zamontowana na miejscu.

5. Zlecono założenie 10- książek obiektów budowlanych dla wszystkich będących w zarządzaniu MAH obiektów obwarowań miejskich. Przeprowadzono roczne kontrole okresowe z wpisem do książek.
6. W celu kontroli stanu obwarowań, dokumentacyjnych i promocyjnych zakupiono profesjonalnego drona. W 2022 trzech pracowników przejdzie szkolenie celem uzyskania licencji operatorów wymaganej przez Urząd Lotnictwa Cywilnego.

Plan działań na rok 2022 wraz z szacunkowym określeniem kosztów.

1. Prace przedprojektowe dla miejskiego muru obronnego pomiędzy Basztą Białogłówną a Bramą Wałową. Dł. ca 85 m W tym: inwentaryzacja, ekspertyza konstrukcyjna, program prac konserwatorskich.
Koszt ca 40.000 zł brutto.
2. Konserwacja i zabezpieczenie krzyża pojednania (d. pokutnego).
Koszt ca 8.000 zł.
3. Przeglądy roczne dla średniowiecznych murów miejskich oraz Bramy Pyrzyckiej, baszt Tkaczy, Morze Czerwone, Białogłównki, Jeńców i dwóch bastei przy ul. Strażniczej.
Koszt ca 2000 zł.
4. Prace interwencyjne, wynikające z potrzeby chwili i zagrożeń dla zarządzanych obiektów.
Koszt 50.000 zł.

MURY 2021 R.

..p.	Wyszczególnienie	Wykonawca	Faktura (zł brutto)		Kwota do rozliczenia
1	Rozebranie uszkodzonego muru, remont chodnika	Zakład Ogólnobudowlany W. Kachniarz	39 464,00		36 217,04
2	Remont rynien Bramy Pyrzyckiej	Zakład Ogól-bud. Z. Majewski	15 260,93	Faktura VAT 21/2021 z dnia 27-10-2021	14 005,32
3	Remont schodów zewnętrznych Baszta Morze Czerwone	Zakład Ogól-bud. Z. Majewski	4 289,63		3 936,69
4	Geowłóknina drenażowa	CASTORAMA	96,96	#634/8143/2021	88,98
5	Roboty- zagospodarowanie otoczenia Krzyża pojednania	Zakład Ogólnobudowlany W. Kachniarz	4 800,00	Faktura nr 2/11/2021	4 405,07
6	Wykonanie robót budowlanych i pracporządkowych w Baszcie Morze	Zakład Ogól-bud. Z. Majewski	26 817,63	Fatura Vat 27/2021 z dnia 27.12.2021	24 611,17
7	Założenie Książek Obiektów	Jablonak Ireneusz	5 000,00	325/2021 z dnia 14.12.2021	4 588,62
8	Tablica	PARES	2 435,40	Faktura nr FV 919/12/2021 z dnia 27.12.2021	2 235,02
9	Dron	EURO-NET	6 448,99	Faktura VAT FAV/1302 z dnia 21.12.2021	5 918,40
	RAZEM		104 613,54		96 006,31
	Pozostało do wykorzystania				3 993,69